

15 LAT DLA EDUKACJI
ORE

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Dr hab. n. med. Jarosław Józwiak

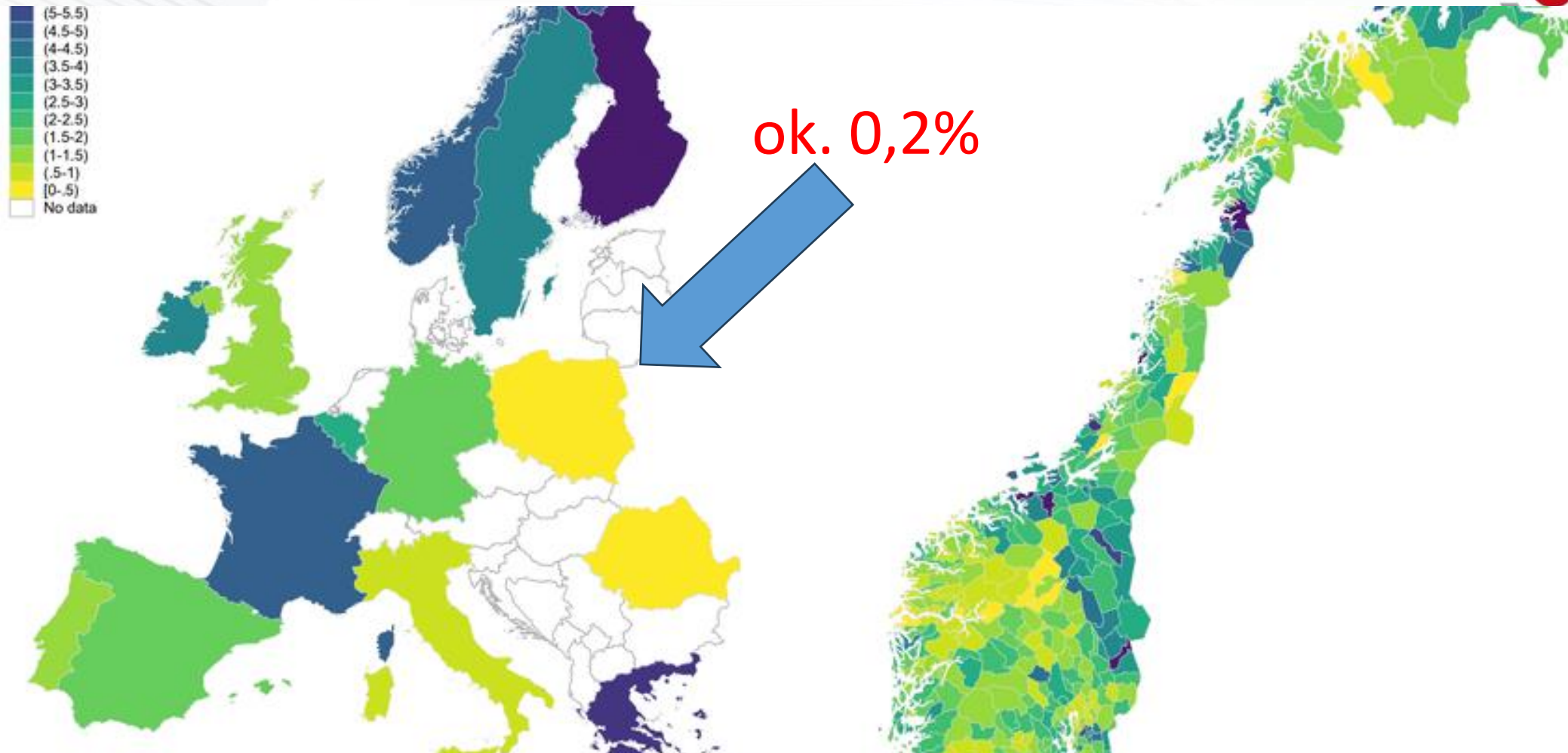

Sytuacja dzieci i młodzieży z ADHD w szkołach. Rekomendacje dla nauczycieli dzieci i uczniów z ADHD

Aktualna sytuacja

Aktualna sytuacja

Widding-Havneraas, Tarjei & Markussen, Simen & Elwert, Felix & Lyhmann, Ingvild & Bjelland, Ingvar & Halmøy, Anne & Chaulagain, Ashmita & Ystrom, Eivind & Mykletun, Arnstein & Zachrisson, Henrik. (2022). Geographical variation in ADHD: do diagnoses reflect symptom levels?. *European Child & Adolescent Psychiatry*.

Aktualna sytuacja

Tabela 6. Liczba pacjentów z rozpoznaniem zaburzenia hiperkinetyczne (ICD-10: F90) oraz hiperkinetyczne zaburzenia zachowania (ICD-10: F90.1) w okresie 2017 r.- 2023 r. (źródło: baza SWIAD, baza LEK)

Pacjenci (unikalne numery id)		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
u których sprawozdano kod ICD-10 (główny lub współistniejący): F90 wraz z podkodami	Ogółem	48484	47888	48888	48888	48448	50888	70458
	< 18 lat	44945	45714	47161	42096	45848	51983	62642
	≥ 18 lat	1621	1633	1688	1952	2745	4910	9699
u których sprawozdano kod ICD-10 (główny lub współistniejący): F90.1	Ogółem	9017	8819	9105	8564	9114	10661	12096
	< 18 lat	8887	8687	8959	8382	8878	10227	11497
	≥ 18 lat	143	144	162	197	264	463	653
u których zrefundowano leki z grupy limitowej 185.0, Leki psychoanaleptyczne - metylfenidat	Ogółem	21634	23889	26530	23952	24745	30906	40443
u których zrefundowano leki z grupy limitowej 185.1, Leki psychoanaleptyczne - atomoksetyna	Ogółem	2052	2142	2595	3386	4603	6574	9037
u których zrefundowano leki z grupy limitowej 185.0 i/lub 185.1	Ogółem	23059	25438	28349	26465	28217	35778	47169

ok. 1,5%

Źródło: baza SWIAD, baza LEK. Opublikowano: Raport Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji: https://bip.aotm.gov.pl/assets/files/zlecenia_mz/2024/079/RPT/OT.4211.11.2024_Adderall%20XR_BIP.pdf. Dostęp: listopad 2024

Aktualna sytuacja

> J Clin Child Adolesc Psychol. 2024 May-Jun;53(3):343-360.
doi: 10.1080/15374416.2024.2335625. Epub 2024 May 22.

ADHD Prevalence Among U.S. Children and Adolescents in 2022: Diagnosis, Severity, Co-Occurring Disorders, and Treatment

Melissa L Danielson¹, Angelika H Claussen¹, Rebecca H Bitsko¹, Samuel M Katz^{1,2},
Kimberly Newsome¹, Stephen J Blumberg³, Michael D Kogan⁴, Reem Ghandour⁴

Affiliations + expand

PMID: 38778436 PMCID: PMC11334226 (available on 2025-05-22)

DOI: [10.1080/15374416.2024.2335625](https://doi.org/10.1080/15374416.2024.2335625)

Abstract

Objective: To provide updated national prevalence estimates of diagnosed attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD), ADHD severity, co-occurring disorders, and receipt of ADHD medication and behavioral treatment among U.S. children and adolescents by demographic and clinical subgroups using data from the 2022 National Survey of Children's Health (NSCH).

Method: This study used 2022 NSCH data to estimate the prevalence of ever diagnosed and current ADHD among U.S. children aged 3-17 years. Among children with current ADHD, ADHD severity, presence of current co-occurring disorders, and receipt of medication and behavioral treatment were estimated. Weighted estimates were calculated overall and for demographic and clinical subgroups ($n = 45,169$).

Results: Approximately 1 in 9 U.S. children have ever received an ADHD diagnosis (11.4%, 7.1 million children) and 10.5% (6.5 million) had current ADHD. Among children with current ADHD, 58.1% had moderate or severe ADHD, 77.9% had at least one co-occurring disorder, approximately half of children with current ADHD (53.6%) received ADHD medication, and 44.4% had received behavioral treatment for ADHD in the past year; nearly one third (30.1%) did not receive any ADHD-specific treatment.

ok. 11,4%

Table 2 Prevalence of hyperactivity in children under 12 years of age based on diagnostic criteria

From: The global prevalence of ADHD in children and adolescents: a systematic review and meta-analysis

Diagnostic criteria	N	Sample size	I ²	Egger test	Prevalence (95%CI)
DSM-IV	33	56,186	98.5	0.052	7.7 (95%CI: 6-9.9)
DSM-IV TR	5	12,069	95.7	0.390	8.3 (95%CI: 4.9-13.6)
DSM-III	3	2454	0	0.572	10.1 (95%CI: 9-11.3)
DSM-IV and ICD-10	3	5963	89.1	0.664	4.4 (95%CI: 2.4-8.2)
DSM-V	8	11,077	99.2	0.509	11.3 (95%CI: 5.3-22.2)

ok. 11,3%

Salari, N., Ghasemi, H., Abdoli, N. *et al.* The global prevalence of ADHD in children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. *Ital J Pediatr* **49**, 48 (2023). <https://doi.org/10.1186/s13052-023-01456-1>

Dlaczego diagnozowanie jest ważne?

American Academy of Pediatrics

Attention-deficit/hyperactivity disorder is among the most prevalent chronic childhood disorders, second only to asthma. National survey data from 2016 show 9.4% of US children have been diagnosed with ADHD. The Centers for Disease Control and Prevention has reported that about 4.5 million children (ages 3–17 years) in the United States have ADHD, and the condition currently accounts for as many as 30% to 50% of child referrals to mental health services. Many people believe that the prevalence of ADHD has increased significantly in recent decades, perhaps due to environmental factors, but there is no convincing evidence that this is the case. The number of children who have ADHD has likely remained roughly stable, but the number of children

ADHD

3rd Edition

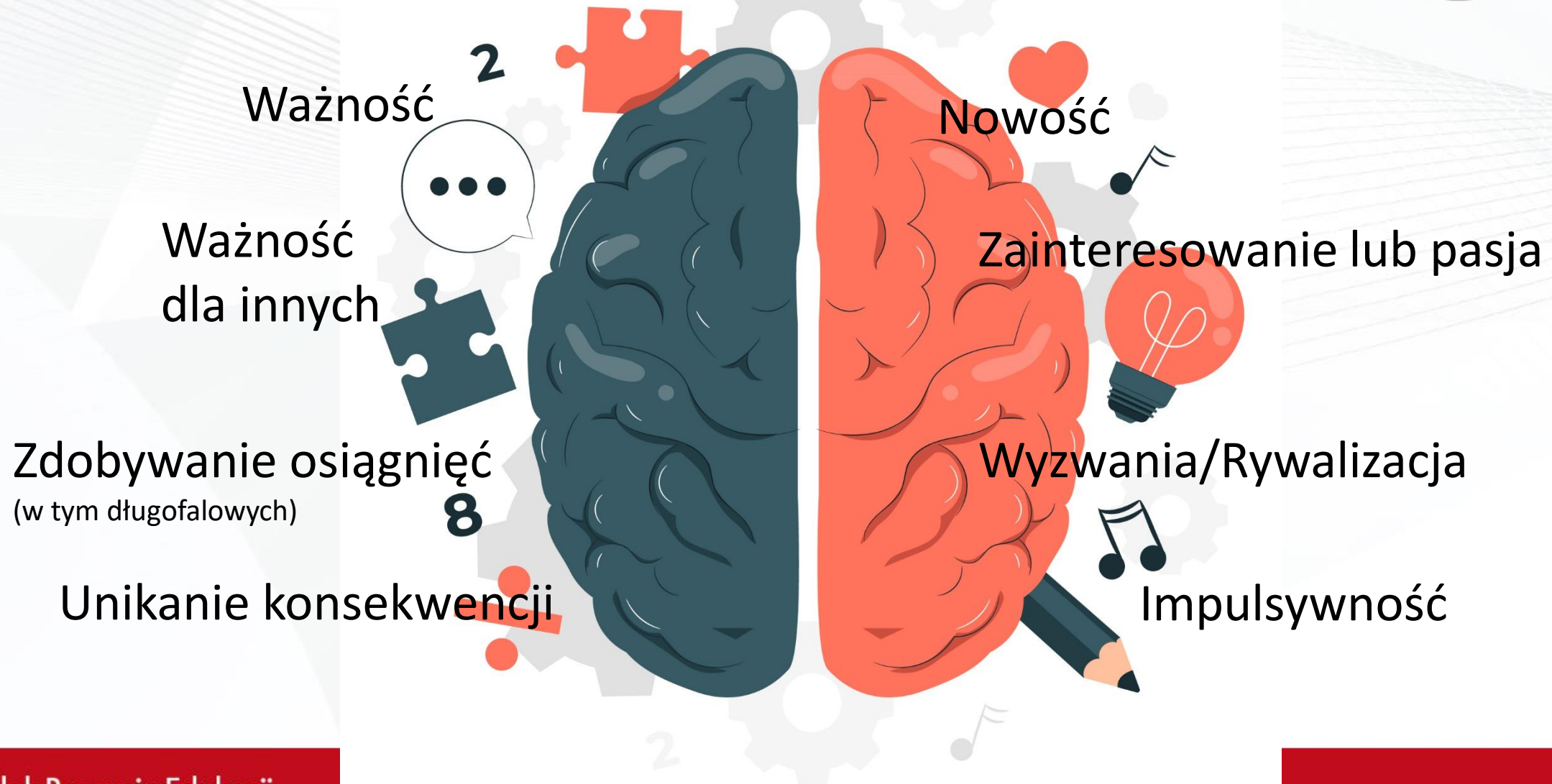
Mark L. Wolraich, MD, FAAP
Joseph F. Hagan Jr, MD, FAAP

American Academy of Pediatrics
DEDICATED TO THE HEALTH OF ALL CHILDREN

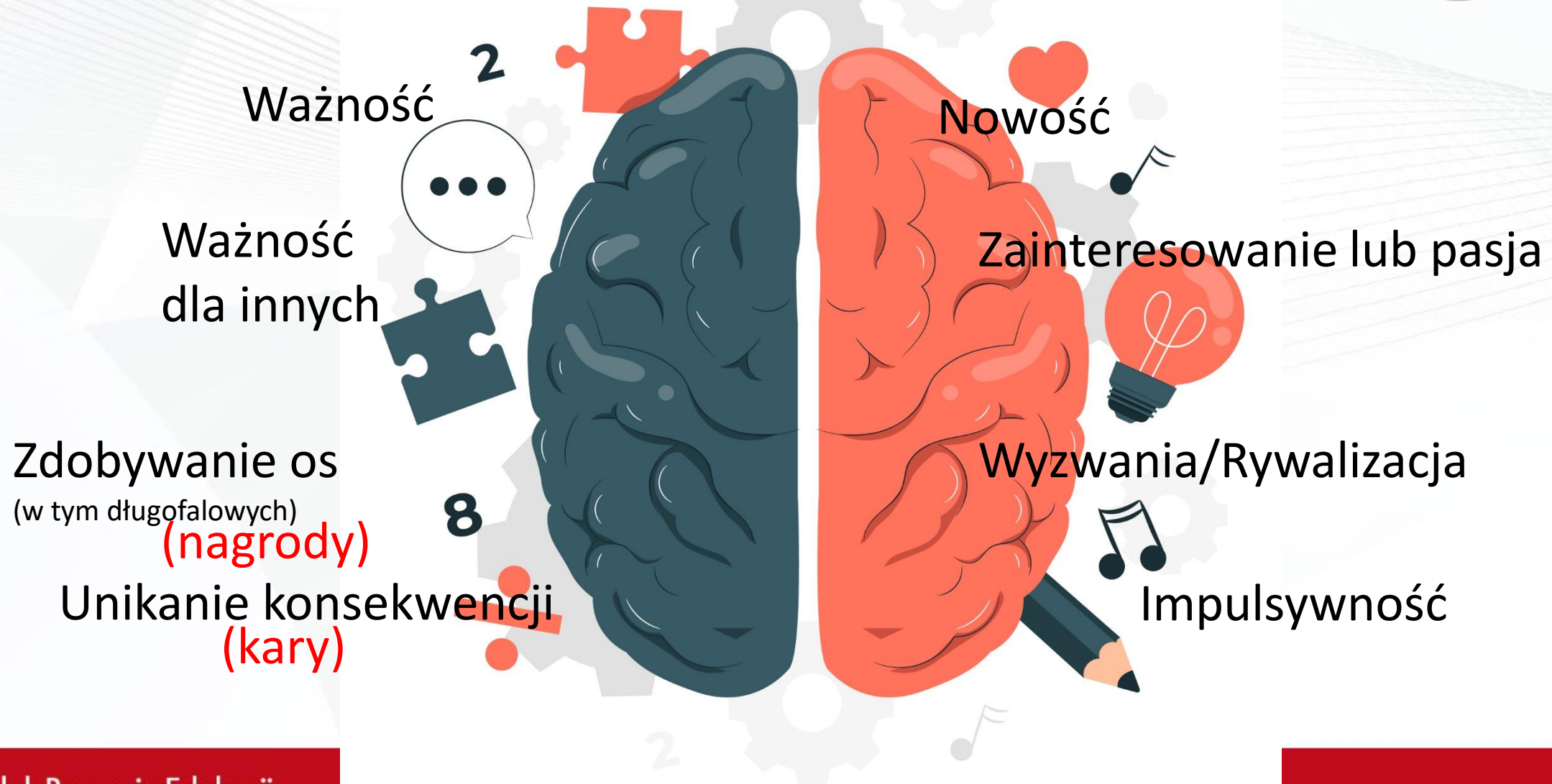
ZROZUMIENIE PROBLEMU

BEZ ADHD ADHD

BEZ ADHD ADHD

Dzieci z ADHD wymagają innego podejścia
(wynikającego z ich odmienności)

Zentralinstitut
für Seelische
Gesundheit

Lata 80-te, żłobek w Niemczech Wschodnich (DDR)

Wychodzenie naprzeciw potrzebom dziecka

- Wychowywanie
- Edukowanie

*„Chyba państwo nie myślicie, że będę
traktować państwa dziecko inaczej, niż
inne dzieci”*

Sytuacje problemowe
to **EFEKT**, a nie
przyczyna problemu

**Problem?
Zdarzenie**

Zachowanie

Kara Nagroda

Rozwiązanie problemu

Realistyczne

Nie mogę oczekiwać, że
rozwiązania, które sam
wymyśliłem będą działać

Wspólne

Razem z dzieckiem/rodzicami

Dziecko jest najważniejszym
wspólne
źródłem informacji

**Zmiana filozofii
(współ)pracy z dzieckiem**

**Zrozumienie
ADHD**

Zaburzenie regulacji emocji

(nadwrażliwość na odrzucenie)

Złościć się przy
zwracaniu uwagi
(agresja, autoagresja)

(bardziej chłopcy)

Nieśmiałość - Opuszczanie
głowy, odpowiadanie bardzo
cicho i pojedynczymi wyrazami
na pytania (okaleczanie się,
próby "S")

(bardziej dziewczynki)

Silna potrzeba **bycia**
zrozumianym/wsparcia
(niechęć do chodzenia
do szkoły)

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Zalecenia na
psychiatraplus.pl

Dział Zasoby

niedziela, 23 marca, 2025 f in X

 PsychiatraPlus

[STRONA GŁÓWNA](#) [Redakcja](#) [ADHD](#) [CIĄŻA I POŁÓG](#) [LEKI W CIĄŻY](#) [ZASOBY](#) [DEPRESJA](#) [Inne](#)

NA TOPIE Stonerchef: marihuana w ADHD, czyli „dlaczego nie warto ufać badaniom” < >

Strona główna > ADHD

ADHD ZASOBY

Zalecenia dla nauczycieli pracujących z dziećmi z ADHD

 Jarosław Józwiak 3 Października 2024

[Facebook](#) [Twitter](#) [Pinterest](#) [WhatsApp](#)

POPULARNE ARTYKUŁY

- **ADHD**
Zaburzenie regulacji emocji – brakujące ogniwo w rozumieniu ADHD
- **PORADNIKI**
Za wysoki kortyzol – 7 oznak. Jak sobie z nim poradzić?
- **ADHD**
Amfetamina i metylofenidat – podobieństwa i różnice

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Kluczem do zrozumienia dziecka z ADHD jest **ZAINTERESOWANIE GO PRZEDMIOTEM**. To od nas, dorosłych, zależy, czy podejmiemy tę próbę. Każdy temat można ująć w taki sposób, żeby zaniekawić nim dziecko. Każdy przedmiot może być równie zajmujący.

Dodatkowym elementem zwiększającym u dziecka z ADHD chęć zainteresowania się danym przedmiotem jest **WSPIERANIE** - częste chwalenie, **dostrzeganie jego starań i zaangażowania**, nawet jeśli nie udaje mu się osiągnąć końcowego sukcesu.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Bardzo ważne, by dostrzegać każde pozytywne zachowanie dziecka i chwalić je za nie.
Jednocześnie starać się **IGNOROWAĆ** zachowania niewłaściwe (jeśli oczywiście nie przeszkadzają one w prowadzeniu lekcji).

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Należy **UNIKAĆ KARANIA** (wyciągania negatywnych konsekwencji) ucznia z ADHD. Badania pokazują, że **osoby z ADHD słabo modyfikują swoje zachowania pod wpływem kar** – powodują one jedynie obniżenie własnej wartości, pojawienie się zaburzeń depresyjno-lękowych i pogorszenie relacji z nauczycielem i innymi uczniami.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Bardzo ważne, by dostrzegać każde pozytywne zachowanie dziecka i chwalić je za nie.
Jednocześnie starać się **IGNOROWAĆ** zachowania niewłaściwe (jeśli oczywiście nie przeszkadzają one w prowadzeniu lekcji).

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

UNIKAĆ KRYTYCZNYCH KOMENTARZY, szczególnie dotyczących obszarów wynikających z ADHD, a nie złej intencji ucznia.

Można ustalić z uczniem **PRYWATNY SYGNAŁ** (gest lub słowne zwrócenie uwagi), które pomoże mu zrozumieć, że dane zachowanie jest niewłaściwe.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Warto **ROZMAWIAĆ Z UCZNIEM** (nie przy innych uczniach!) i dopytywać, co stanowi problem — dlaczego jego zdaniem tak się dzieje i jak możemy mu pomóc zmienić jego zachowanie.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Umożliwić **NAUKĘ W GRUPIE LUB W PARACH**. Okazje te zapewniają uczniom ustrukturyzowane środowisko do interakcji z rówieśnikami w klasie.

ADHD AKTUALNOŚCI

Wiemy już dlaczego wspólna praca z drugą osobą poprawia koncentrację

 Jarosław Józwiak 22 Lutego 2023

Facebook

Twitter

Pinterest

WhatsApp

Young teacher teaching difficult child at home, they sitting together at desk with books and talking

 Open Access

10 February 2023

Two-in-one system and behavior-specific brain synchrony during goal-free cooperative creation: an analytical approach combining automated behavioral classification and the event-related generalized linear model

Mingdi Xu, Satoshi Morimoto, Eiichi Hoshino, Kenji Suzuki, Yasuyo Minagawa

[Author Affiliations +](#)

Neurophotronics, Vol. 10, Issue 1, 013511 (February 2023). <https://doi.org/10.1117/1.NPh.10.1.013511>

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Aranżować sytuacje, w których uczeń z ADHD będzie mógł **POKAZAĆ SIĘ W POZYTYWNYM ŚWIETLE**. Można poprosić go o pomoc w zadaniu lub przydzielić mu rolę lidera w klasie (dyżurnego) na jeden dzień — cokolwiek, co pomoże uczniowi poczuć się związanym z klasą i szkołą.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Przekazywać (szczególnie negatywne) informacje zwrotne „**JEDEN NA JEDEN**”, nigdy przy innych osobach. W ten sposób nie tylko dbamy o poczucie własnej wartości dziecka, ale także wzmacniamy pozytywne zachowania i zachęcamy ucznia do ćwiczenia rozmowy z nauczycielem, aby poprawić jego umiejętności społeczne.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Należy **PRECYZYJNIE PRZEDSTAWIAĆ ZASADY PANUJĄCE W KLASIE**. Jednocześnie wysłuchać ewentualnego sprzeciwu ucznia i postarać się odpowiedzieć na niego, wyjaśniając, dlaczego stosowanie danej zasady jest ważne z punktu widzenia prowadzenia lekcji (lub zmienić zasadę w odpowiedzi na rozsądną prośbę ucznia).

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Nie wolno zaniedbywać zgłaszanych przez dziecko z ADHD **KONFLIKTÓW Z INNYMI UCZNIAMI**. Jak pokazują badania, dzieci z ADHD znacznie częściej padają ofiarą bullingu. Postawienie się w ich obronie może wzmocnić relację takiego ucznia z nauczycielem.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

W razie pojawienia się agresywnego zachowania lub zniszczenia przedmiotów, w pierwszej kolejności **POMÓC DZIECKU WYCISZYĆ SIĘ**, nie wchodząc z nim w polemikę, usunąć powód agresji (np. oddzielić od siebie kłócące się dzieci). Dopiero po opadnięciu emocji postarać się (na osobności!) w **spokojny** i rzeczowy wyjaśnić sytuację.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

W czasie lekcji wydawać **KRÓTKIE, PROSTE KOMUNIKATY**: „proszę przeczytać tekst na stronie 10”, „proszę rozwiązać zadanie nr 15 na str. 20”, z jasnym określeniem **CZASU WYKONANIA**: „macie na to 10 minut”.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Należy starać się wydawać **POZYTYWNE KOMUNIKATY ZAMIAST NEGATYWNYCH**:
„przeczytaj tekst” zamiast „nie rozmawiaj z Jankiem”.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Większe zadania należy **DZIELIĆ NA MNIEJSZE CZĘŚCI**, jasno określając **zakres** pracy i **czas** przeznaczony na jej wykonanie. Dzieci z ADHD mogą mieć trudność z zapamiętaniem złożonych poleceń.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Należy wyznaczać **ADEKWATNE CELE** do osiągnięcia, pamiętając o tym, żeby pochwalić dziecko za każdy mały sukces. Dziecko z ADHD najchętniej będzie wykonywać zadania, które stanowią pewne **wyzwanie**, ale mieszczą się w zakresie jego **możliwości**.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Należy wyznaczać **ADEKWATNE CELE** do osiągnięcia, pamiętając o tym, żeby pochwalić dziecko za każdy mały sukces. Dziecko z ADHD najchętniej będzie wykonywać zadania, które stanowią pewne **wyzwanie**, ale mieszczą się w zakresie jego **możliwości**.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Wydajemy jedno polecenie na raz. Można poprosić dziecko o powtórzenie zadania do wykonania. Warto **UPEWNIĆ SIĘ**, że uczeń wie, co ma zrobić w ramach przydzielonego zadania.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Znaleźć dla dziecka z ADHD miejsce w klasie, które jest **POZBAWIONE DYSTRAKTORÓW**, np. w pierwszej ławce (chyba że bardzo nie chce tam siedzieć, ze względu na ekspozycję społeczną).

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

W trakcie sprawdzianu warto co pewien czas **PRZYPOMINAĆ**, ile czasu pozostało do końca.

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Ważne jest, by **UMOŻLIWIĆ** dziecku z ADHD bawienie się podczas lekcji tzw. **FIDGET TOYS**, oczywiście, jeśli nie utrudniają one pracy innym dzieciom (np. nie wydają głośnych dźwięków).

OPEN ACCESS

EDITED BY

Darren William Roddy,
Trinity College Dublin, Ireland

REVIEWED BY

Diego Minciocchi,
University of Florence, Italy
Mark Selikowitz,
Child Development Clinic, Australia

*CORRESPONDENCE

Julie B. Schweitzer
✉ jschweitzer@ucdavis.edu

RECEIVED 01 March 2024

ACCEPTED 31 May 2024

PUBLISHED 01 July 2024

CITATION

Son HM, Calub CA, Fan B, Dixon JF, Rezaei S,
Borden J, Schweitzer JB and Liu X (2024) A
quantitative analysis of fidgeting in ADHD
and its relation to performance and
sustained attention on a cognitive task.
Front. Psychiatry 15:1394096.
doi:10.3389/fpsyt.2024.1394096

A quantitative analysis of fidgeting in ADHD and its relation to performance and sustained attention on a cognitive task

Ha Min Son¹, Catrina Andaya Calub^{2,3}, Boyang Fan^{2,3},
J. Faye Dixon^{2,3}, Shahbaz Rezaei¹, Jared Borden^{2,3},
Julie B. Schweitzer^{2,3*} and Xin Liu¹

¹Department of Computer Science, University of California, Davis, Davis, CA, United States,

²Department of Psychiatry and Behavioral Sciences, University of California, Davis, Sacramento, CA, United States, ³MIND Institute, University of California, Davis, Sacramento, CA, United States

Introduction: Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD) is a neurodevelopmental disorder where hyperactivity often manifests as fidgeting, a non-goal-directed motoric action. Many studies demonstrate fidgeting varies

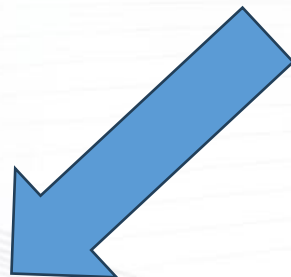
ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

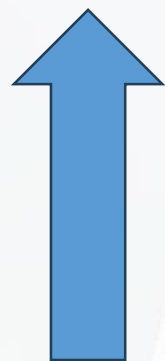
Jak największa liczba prac domowych powinna być **W FORMIE ELEKTRONICZNEJ** (do wykonania online, w chmurze).

ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Jedno polecenie
na slajdzie

Wydajemy jedno polecenie na raz. Można poprosić dziecko o powtórzenie zadania do wykonania. Warto **UPEWNIĆ SIĘ**, że uczeń wie, co ma zrobić w ramach przydzielonego zadania.

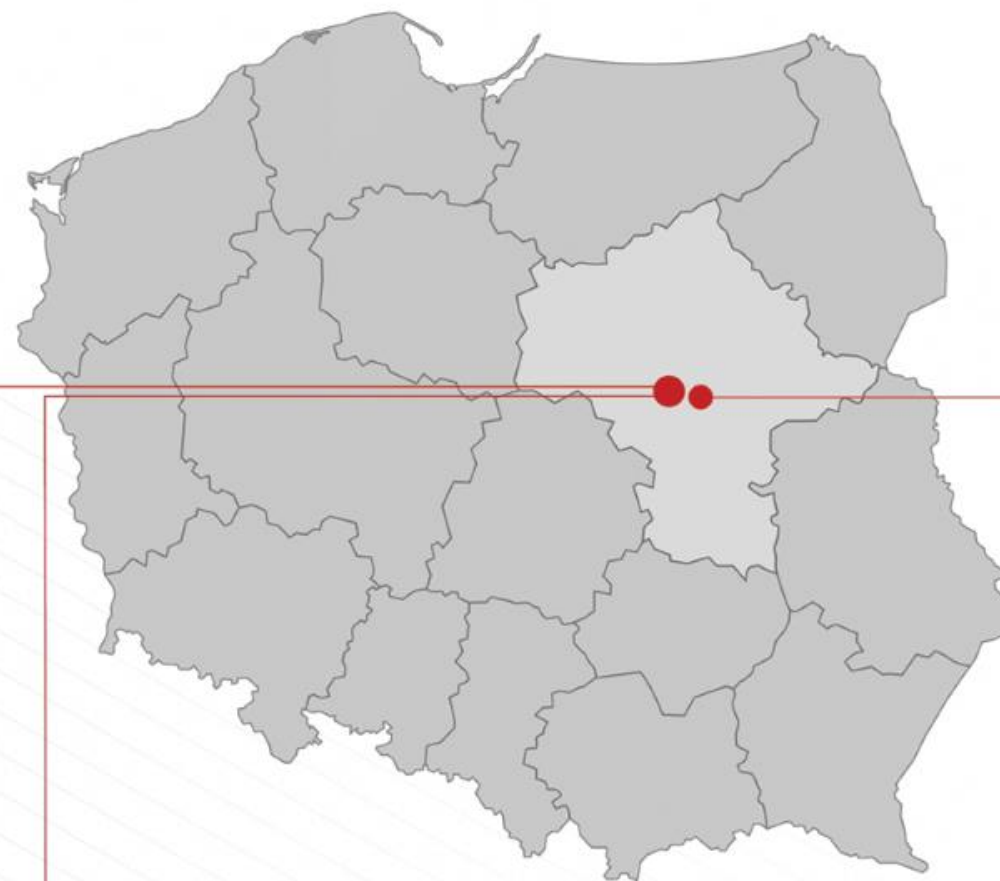

Jasne zaznaczenie, co
jest ważne

KAŻDE DZIECKO JEST INNE

15 LAT DLA EDUKACJI
ORE

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

Centrum Szkoleniowe w Sulejówku
ul. Paderewskiego 77
05-070 Sulejówek
tel. 22 783 37 84

Ośrodek Rozwoju Edukacji
ul. Polna 46a
00-644 Warszawa
tel. 22 570 83 00

ore.edu.pl